

NYUGAT ÉS KELET

Dr. Hamasetter Robert

ZSIDÓPOLITIKAI LAP

Ara 5 lej

Érkezéskor a leveleket nem fogadjuk el.
— Kéziratok megírásánál az olvasóknak nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marics Ernő. Felelős szerkesztő János Baranc. Búcsúzó szerkesztő 1941. évi angol évi. Újra kiadás: 1941. évi.

Szerda, 1935. okt. 23.

5696. EV. XVIII. EYF. TISRI 26. 235 SZÁM.

VILAG TUREK

Abesszinia pénze

Egyetlenegy állam sem bocsátja ki, egyetlenegy állam sem kezkesedik érte, sehol sincs arany- vagy devizafedezete és mégis már másfél évszázad óta, mióta az Ausztria által erősen befolyásolt Levante kereskedelme a Közelkeleten bevezette, minden válságon keresztül megtartotta értékét.

A Mária Terézia tallér tulajdonképpen csak akkor kezdett igazán elterjedni, mikor már Ausztriában (1857-ben) forgalomban kívül helyezték. Ma már 80 millió afrikainak és ázsiaiainak a pénze. Forgalmában van Tripolisban, Szudánban, Abessziniában, Eritreában és Szomáliában, vagyis Északkelet-Afrikában és Arábián keresztül egészen a Perzsa öbölig. Milliós és milliós darab van ezekben az országokban forgalomban és mivel elterjedése már ma is folyton fokozódik, mindig újabb és újabb tallérmilliókat kell utánaveretni.

1751 óta a bécsi pénzverésben bárki szabadon verethetett Mária Terézia tallérokat, aki a megfelelő ezüstmennyiséget a pénzverőnek rendelkezésére bocsátotta és körülbelül egy és fél százalék veretési költségeket megfizette. Eddig magában a bécsi pénzverésben 250 millió darab Mária Terézia tallért vertek, csak 1927-ben 15 és félmillió darabot.

Más pénzverdek, mint például a genfi és a velencei is vállalkoz a Mária Terézia tallér verését. Ez ugyanaz a tallér, amelyet Mária Terézia alatt adtak ki, a királynő képével és 1780-s évszámmal (halálának éve). Északkelet-Afrikában érdekelt hatalmak már több ízben megkísérelték a Mária Terézia tallért hasonló más ezüstpénzzel helyettesíteni, még hozzá ugyanabban a súlyban, nagyságban és ezüstartalommal, a bészülöttek azonban mégis vonakodtak ezeket elfogadni. Még az újabb veretek iránt is bizalmatlanok, fényes, ujnák látszó darabokat nem fogadnak el, csak azokat, amelyek zsirosak és piszkosak és csak akkor tekintik valódinak, ha a királynő melléke alatt S. F. betűk (verdejel), a diadémon hét, a ruha csatján pedig kilenc gyöngyszem van kiverve.

Ha valaki ezekben az országokban üzletet akar kötni, akár birtokot, akár árut akar vásárolni, akkor egy zsák Mária Terézia tallérre van szüksége. Semmi sem emeli jobban itt egy kereskedő hitelét, mint egy pár nehéz tallérszákkal megterhelt teherhordó állat. Mindenesetre egy csekélynyű sokkal kényelmesebb volna és ezenkívül a tallérszákok nagy vonzóerőt gyakorolnak az ezen a vidéken sűrűn garázdálkodó utonállókra és rablókra. Minden hátránya dacára azonban a tallérváluta a Vörös tenger környékén még ma is szilárdan tartja magát.

Tekintve, hogy a Mária Terézia tallért megrendelésre tetszőszerinti mennyiségben állítják elő, az tulajdonképpen nem is pénz, hanem áru, melynek ára az állandóan változó ezüstárfolyamtól függ. Vásárlóértéke azonban az érdekelt államokban csak csekély mértékben ingadozik.

A mostani háborúban Abessziniának saját papírváluta hiányában mindent tényleges érmeiben kell fizetnie, a külföldi hadianyagszállításait aranyban, vagy devizában és a belföldi háborús kiadásokat a katonák zsoldjáig kemény tallérokban. Ez előreláthatólag az abesszin kormányzatnak nehézségeket fog okozni, mert ha békeben egy pár milliós tallér teljesen elegendő volt a gazdaságra még fejletlen országban a szükséglet kielégítésére, de nem elegendő háború esetén, mikor óriási pénzügyi szükségletre van szükség, melyeknek kifizetése technikailag is keresztülvihetetlen.

Azonban az olaszok is kénytelenek Má-

Mussolini elküldte válaszát Párizsnak minimális békefeltételeiről

Tigre, Ogaden és Harrar tartományokat követeli magának Olaszország és Abesszinia megmaradó területeire elfogadja a népszövetségi protektorátust. Megnyit az angol alsóház. Kétmillió font kölcsönt kapott Angliától a négus

A négus örül a fegyvereknek, de nem örül Laval diplomáciájának

PÁRIZS, október 22. A Paris Midi értesülése szerint ma megérkezett Mussolini válasza a francia külügyi hivatalhoz Olaszország minimális békefeltételeire vonatkozólag. Hivatalos kommuniké ugyan nem jelent meg, de diplomáciai körökben tudni véljük, hogy az olasz kormány a már megszállott Tigre tartomány, továbbá Ogaden és Harrar tartományok teljes átadását követeli abból a célból, hogy Eritrea és olasz Szomaliföld között vasutvonalepítésével helyreállítsák a szárazföldi összeköttetést. Abesszinia megmaradó része tekintetében Olaszország elfogadja a népszövetségi protektorátust, de feltétele, hogy a népszövetségi ellenőrzésben vezető szerepe kell, hogy legyen Olaszország keletafrikai főbiztosának.

Más verzió szerint Mussolini felvetni készül a gyarmatok igazságosabb elosztásának általános kérdését. Párizsban ezzel kapcsolatosan úgy tudják, hogy Olaszország megelégedne az egykori német gyarmatoknak egy részével. Londonban viszont helytelenítik ezt a megoldást, mert attól tartanak, hogy e kérdés felvetése újra súlyos kavargást idézhet elő a nemzetközi politikában. Angol körökben meg vannak győződve arról, hogy ebben az esetben Németország sem maradna tétlen és a gyarmati kérdés új rendezése kapcsán előrukkolna a maga igényeivel. De az sincs kizárva, hogy gyarmatai visszaszerzése fejében felajánlana visszatérését a Népszövetségbe és együttműködését a többi hatalmakkal.

A párizsi lapok mindenesetre kedvezően ítélik meg a kulisszák mögött folyó alkudozások perspektíváit és azt hiszik, hogy Anglia engedékenyebb lesz az olasz igények tekintetében, mint volt eddig.

A pápa személyes lépéseket tesz a világbéke érdekében

Róma, október 22. Svích olasz külügyi államtitkár tegnap Sir Erik Drummond római angol nagykövettel tárgyalt. Hivatalos körökből származó értesülés szerint újabb javaslatok nem merültek fel a két államférfi tárgyalásai során, csupán az általános helyzetet tanulmányozták.

A Giornale d'Italia megállapítja, hogy Baldwin angol miniszterelnök legutóbbi beszéde lényegesen enyhítette az angol-olasz feszültséget. Olaszország nem fogja megakadályozni az új közvetítő kísérleteket, melyek a béke helyreállítására irányulnak. Ugyanakkor azonban az olaszok nem hagyhatják figyelmen kívül, hogy minden irányban szorosan folyik a megtorló intézkedések előkészítése. A lap szerint ezért Olaszországnak várakozó álláspontra kell helyezkednie.

Az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja is, kedvezően ítéli meg Baldwin helyzetét, mely szerinte hozzájárult az európai feszültség enyhítéséhez és a helyzet tisztázódásához.

A londoni lapok megállapítják, hogy Baldwin beszéde eloszlalt minden olyan feltevést, mintha Anglia kilépni szándékozna a Népszövetségből, ha a kollektív rendszer nem vezetne tényleges eredményekre. Baldwin beszédből kitérjük, hogy

Anglia fontos javaslatokat fog előterjeszteni Genfben

és azok a kijelentések, amiket a miniszterelnök tett, félreérthetetlenül arra vallanak, hogy Nagy-Britannia oly mértékben kötelezte el magát a kollektív szolidaritás rendszeréhez, hogy azzal ellenkező akció, amittől különösen Franciaország fél, kizártnak látszik.

Az angol alsóház megnyitó ülése

London, október 22. Ma nyílik meg az angol alsóház ülésszaka. A megnyitó beszédet Sir Samuel Hoare külügyminiszter tartja, akit Eden, Anglia népszövetségi fődelegátusa követ a szószéken és aki az angol külpolitika

tevékenységéről fog beszámolni. Ezután Attlee örnagy, a munkáspárti frakció vezetője fejt ki álláspontját, majd Sir Herbert Samuel a liberálisok részéről, továbbá Winston Churchill, Macdonald, Austen Chamberlain és Lloyd George szólalnak fel. A pacifisták közül Sir Stafford Cripps és George Lansbury munkáspárti vezetők fejtik ki álláspontjukat.

A külpolitikai kérdéseken kívül a kormány azon elhatározását is megvitatás tárgyává teszi, mely novemberre választásokat irányoz elő. A munkáspárt, az ellenzéki liberálisok támogatják a kormány genfi politikáját, az eszközök tekintetében azonban kifogásokat emelnek. Különösen a fegyverkezési tervek helytelenítik, amelyeket a kormány a parlament elé akar terjeszteni.

Chamberlain nyilatkozata

Austen Chamberlain nyilatkozatot adott egy francia lapnak, kijelentvén, hogy Anglia elsősorban a Népszövetség tekintélyének megvédésére törekszik és az olasz-abesszin háborús konfliktusban nem Abessziniáról, hanem elsősorban a Népszövetség létéről van szó. Anglia nem fog egyéni akciókat kezdeni, de nem fog elhárítani egyetlen olyan intézkedést sem, amit a nemzetek kollektivitása határoz el, bármilyen súlyos is legyen az.

A helyzet krízis és ezért Angliának meg kell tennie minden intézkedést védelmének fokozottabb biztosítására.

Arra a kérdésre, hogy miben látja a megtorló intézkedések tulajdonképpeni célját, Chamberlain kijelentette, hogy a háború feltartóztatására és a tárgyalások megindításának lehetővé tételére irányulnak azok. A döntő kérdés, mely fölött határozni kell: van-e közjog Európában, vagy sem. Az egyetlen való momentum a mai helyzetben Anglia és Franciaország együttműködése. Katasztrófa (Folytatása a 8-ik oldalon)

Dasz postak
száma: 19. szám.
No. 22718. 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cím: Str. Baron I. F.

14. Telefon: 9-77. Előfizetés:
Havonta 116, negyedéves 460, évről-évre 1800.
Hirdetés: Havonta 2, negyedéves 12, évről-évre 20 forint.
Külföldi díjazás: szerint. Az „UD KELET” az erdélyi és bánági népszövetségi politikai napilapja. Cikkjeinek utánozmását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Gugsza herceg áculása

Az olasz-abesszin háborúnak a legmeglepetőbb fejtevése kétségtelenül Gugsza herceg áculása volt.

A négus veje 300 emberével átvagolt az abesszin táborába, eladta de Bono tábornoknak nemcsak saját magát és embereit, hanem a birtokában levő abesszin hadiittokokat is, beállott az ellenséges hadseregbe és kijelentette, hogy ő maga akarja majd az elfoglalt Makale város ormaira kitűzni az olasz zászlót.

Miért tette?
Gyávaságból aligha. Afrikai bészülöttekkel egyelőre ismeretlen fogalom a gyávaság. Különbösen is vesztély szempontjából egyre megy, hogy olasz vagy abesszin zászló alatt küzd.

Személyes bosszúból?
Alantas indok volna egy afrikai herceg és törzsfőnök számára, aki hozzá még a császárának a veje is és akit a civilizáció nem fejlesztett ki még Coriolánussá.

Egy angol újságíró most elfogadható magyarázatát adja Gugsza herceg pályafutására.

A herceg felesége — a négus leánya — Makaleban betegedett le. Komplikált, nehéz szülésként nézett elébe és a makalei kuruzslók papok nem engedték meg, hogy „tisztátalan” nővér orvost hívasson az asszonyhoz. A verőgő asszony betegségeit vajjások kuruzslók állították körül és a hercegnő belehalt a szülésbe.

Akkor esküdték meg Gugsza herceg, hogy azok mellé fog állani, akik civilizációt hoznak az országnak.

Igy lett árulóvá Gugsza herceg és áldozatává egy súlyos tévedésnek. Nem tudja, hogy a teher hódítók orvsóait drágán kell megfizessék a bészülöttek. A hódító teher „civilizáció” nem életmentő orvsósgot, hanem rabszolgaságot is jelent.

A fekete herceg, ha népen segíteni akart, hódítók közebejtette nélkül, egyedül kellett volna teremtsen civilizációt.

Tűlekedés a hatalom körül

Argetoianu Constantianban kijelentette vasárnap, hogy egyelőre csak programról, elgondolásokról beszélhet. Nincs kizárva viszont, hogy egy év múlva már megvalósítsa a hatalomra fog bészámolhatni. Mert neki hatalomra kell jönnie.

Még pedig a „logika és az igazságosság” alapján.

A logika alapján, minthogy Argetoianu a szakértők kormányában olyan pénzügyminiszter volt, aki nem folyósította a fizetéseket.

És az igazságosság alapján, minthogy a legutóbbi választáson nehezen tudott őt képviselőt megválasztatni.

Cuza és Goga például nem elvont fogalmakra, hanem konkrét számokra hivatkoztak vasárnap Cernautiban. Azt mondták, hogy 150.000 ember van jelen gyűléseikön és ez csak izeltő ahhoz a tömeghez képest, amelyet november 14-én fognak a fővárosban felvonultatni.

Másfélszáz ezren mindenesetre nem voltak. De hetven különvonat szállította a híveket a gyűlésre. Hetven különvonat sok pénzbe kerül.

Ugyátszik viszont, hogy az antiszemitaiknak sem megy oly nagyon rosszul ebben az országban.

Angheliescu, a volt bankormányzó, Vaida Sándor szárnységeje ugyancsak vasárnap közölte híveivel, hogy nemsokára útni fog a hatalomra jutóval órája a „numerus valachicus” számára.

Angheliescu nem hivatkozott sem a logikára, sem az igazságra és nem is emlegette a kukorica sárgulását. Hanem a sorok között értésére adta a híveknek, hogy illetékes helyen ez az ügy a megfelelő formában rendezve van.

A hatalom körül általános tehát a tűlekedés.

És jellemző, hogy főleg azok érzik magukat nyeregben, akiknek hatalomra kerülése a helyi rend feltartóztatását, az erőszak és önálló uralmát jelentené.

A román belpolitika kérdése ez: tud-e a nemzeti párszpart olyan tömegeket megmozgatni, amelyek képesek legyenek arra, hogy feltartóztatassák a jobboldalnak ezt az egyre erősebb és erőszakosabb előretörését...?

A gyűlésben lehet részvevői elöl mozgyulások üzések eltaláltilottiását; nem felkeresése a kor-tájékoztató Tataber 14-iki szkedéseköt egyéb-elyről egy-parlament keresne a békésebb-ulescu ma ajékoztatni nemzetközi kapcsolata-arsztpártban Madmlatok elogy a jöparaszt leban tartot-a és Goga ett állnak, si instru-

ON, cosa

Anderson, a szas szen-irba Henyamunkás Kai harri-nt kivéte-ozgalmos-ég fotit-oviselő és t. Henderson isóházban-ak a há-Hender-ül bátor-avazattal-elői mon-örökre el-ly külgy-övetkező-ülpolitikai nemcsak em első-hatható- , hanem is érzése-ja. Ez zúnt kül-lési bi-izidelem-eben a-ntéséről-ért. rcban és rson ha-el esk-nderson enderson is, ha-fel fog bomlat-

Mária

képpel. 8. Mária zür-erjen tés-

ó R. T. Pop 16

Bün-e Romániában a fasizmus és a háboru ellen harcolni?

Ma tárgyalja a cluji hadbírósg Tudor Bugnariu professzor bünperét

Cluj, október 22. A cluji hadbírósg ma, szerdán kezdi meg Tudor Bugnariu professzor bünperének tárgyalását. Mint a Dimidiata írja, az a per behatóan foglalkoztatja az erdélyi intellektuális köröket, mint az ország-rész munkásrétegeit. Bugnariu professzor a fiatal generáció egyik kitünősége és a legelő román család leszármazottja, amelynek tagjai rendkívüli érdemeket szereztek a román államnak a régi rezsim nemzeti mozgalmainban. Eddig több mint harminc ügyvéd iránt fordult fel Bugnariu védelmére, közöttük Groza Péter volt miniszter, Dem. Dobrescu, volt bucuressi főpolgármester, Valer Moideanu, volt miniszter, Aurel Socol, a cluji nemzeti parasztpárti szervezet elnöke, dr. Aurel Buteanu, a Patria főszerkesztője, Adonis Popov, volt képviselő, dr. Aurel Negus, a georgiák brassói szervezetének elnöke, dr. Jean Popa, képviselő, az erdélyi argetioianusok vezetője, dr. Radu Oleanu, a Unian-párt erdélyi vezetője, dr. I. Maurer, volt ügyész etc.

Az erdélyi román intellektuális szolidaritást vállalták Bugnariuval

A per ugy jogi, mint politikai szempontból igen érdekesnek ígérkezik. Fel fog merülni az a lényeges vágó kérdés, vajjon az antifasizmus Romániában vétséget képez-e és vajjon diktatórikus kalandok elleni harc a román állambiztonságot aláaknázó akciónak minősíthető-e? Mert azonfelül, hogy harcos antifasizma volt, semmit sem lehet Tudor Bugnariu terhére róni. Hasonlóképpen fel fog merülni az a kérdés, milyen erkölcsi alapon tanusít a kormány végső türelmességet a jobboldali tényleges erőszakosságaival szemben, hol kezdődik az indokoltsága az antifasizsákkal szembeni túlzott éberségnek. Ez a kérdés már csak azért is aktuális, miután azok, akik rohammal akarják bevenni az államot, megdöntve annak alkotmányos rendjét és szervezetét, szabadon hagyják, míg a mérsékelt és felelős elemeket kivételes igazságszolgáltatási fórumok elé állítják, amikor ezek a demokratikus államot védik. Amelyről elméletben a kormány tagjai minden alkalommal elismerőleg nyilatkoznak. Az erdélyi intellektuális épen ezért szolidaritást vállaltak a fiatal professzorral és egy védelmi bizottság, amelyben a szellemi élet több kitünősége foglal helyet, memorandumot intézett a cluji hadbíróshoz és az ország közvéleményéhez, amely többek között a következőket tartalmazza:

Miért indult eljárás Bugnariu professzor ellen?

"Tudor Bugnariu professzort hadbírósg elé állították azért a „vétségért”, hogy önzetlenül és nyíltan harcolt a fasizmus és a háboru ellen, mint a törvényesen megalakított nemzeti antifasizma comité tartományi titkára. Az első tárgyalást el kellett halasztani, mert a hadbírósg nem küldött utazási igazolványt a beidéztet tanuknak. Meglepetéssel állapítjuk meg, hogy nem küldték el az igazolványokat az október 23-iki tárgyalásra sem, ugyanabba a helyzetbe hozva a védelmet, mint az első tárgyalás alkalmával, amikor tárgyalás elhalasztását kellett kérni, hogy igaztalanul akadályozzák ilyen eszközökkel a védelmet, holott a rendtörvény alapján való egyszerű vád alá helyezése már maga is egy értelmű azzal, hogy Bugnariu professzor egy teljes iskolai éven át munkanélkülségre kényszerül.

A memorandum ezután rámutat arra, hogy a Tudor Bugnariu ellen emelt egyik fővádpont az, hogy a professzor bírálatt tárgyalávé tette a vád eljárását a grivițai műhelymunkások elleni perben. Bugnariu csakugyan felhívást intézett a per törlése érdekében és kifejtette, hogy a munkásság azért lépett sztrájkba, mert nem bírta elviselni többé a füzésének sorozatos megcsontítása folytán teremtett nyomoruságus helyzetét. A vád méltatlan eszközöket használt (Alexandru Ionescu lelkes eskü alatt vallotta, hogy a sziguranca ágensei lyukgatták ki a grivițai templom falait), hogy a vérontások felelőséget a munkásságra hárítsák. A vádirat szerint Bugnariunak ez a felhívása nem egyéb, mint a bün védelme és az igazságszolgáltatás blamáása. Ezzel szemben tény az, hogy a felhívást, amely 1934 májusában jelent meg, több száz cluji intellektuális és munkás írta alá és azt megküldötték a craiovai és bucuressi hadbírósgoknak. Senkinek sem jutott eszébe, hogy eljárást indítson emiatt. Több, mint egy évvel a felhívás megjelenése után, a cluji hadbírósg vád alá helyezi emiatt Tu-

dor Bugnariu. Miért ez a késedelem és miért indítottak pert a felhívás összes aláírói ellen?

Az antifasizma nem jelent kommunizmust!

A másik vádpont Bugnariu professzornak a romániai antifasizma mozgalom keretén belül kifejtett működésére vonatkozik (amelyet a vizsgálóbíró kényelmesen „burkolt kommunizmusnak” nevez). Azzal is vádolják, hogy baráti érzelmekkel viseltetik a Szovjet-köztársaság iránt és tevékenységét önkényesen „szubverzívnek” minősíti, amelyből „az állambiztonságra veszedelmes agitációk következhetek volna.” A szokásos megjelölések

ezek, amelyeket a hatóságok mindanyiszor alkalmaznak, valahányszor a szabadság és a jólét iránti vágyból fakadó mozgalmak nem nyelik meg a tetszésüket. Az a tény, hogy a Szovjetunió a fasizmus és a háboru legelkeseredettebb ellensége, hogy nálunk is mindenütt a kommunisták a legelszántabban harcolnak a történelemnek e két csapása ellen, mindenesetre az ő érdemük, de ez még nem jelenti azt, hogy a fasizmus minden ellensége és a béke minden védője egyuttal kommunista is. Ezt tisztázni kellene már a bírósági ítéletnek is és ezt várjuk mi a cluji hadbírósgtól. Nem lehet hivatalból kommunizmusnak minősíteni és üldözni a romániai antifasizma harcosokat. Várjuk ezt a tisztázást a fasizmus és háboru-ellenes román közvélemény nevében, egy olyan történelmi helyzetben, amelyben nyilvánvaló, hogy a fasizmus háborút idéz elő, amelynek kiterjedése veszélyeztetheti a román nép nemzeti szabadságát.

Nemcsak felmentő verdiktet vár a védelem

Nemcsak egy felmentő verdiktet várunk, hanem annak megállapítását is, hogy Romá-

niában szabad a fasizmus és a háboru ellen harcolni, mert ez a román nép és az együtt-lakó nemzetek szabadságát és demokratikus jogait szolgálja. Csakugyan egy „civilizáló küldetés” ürügye alatt a fasiszta Olaszország bombázza Abessziniá védtelet falvait és veszélyezteti a világ oszthatatlan békéjét. A hitlerista Németország kívül áll ezen az akción. A fasiszta Magyarország és a fasiszta Ausztria nem voltak hajlandók aláírni a szankciókat. A fasiszta Németország és a fasiszta Lengyelország új revizionista háborut készítenek elő, szövetséget alkotva, amely nemcsak Szovjetország ellen irányul, hanem Romániát is be akarja keríteni. Ezek után kérdéses-e még, hogy a fasizmus és a háboru elleni harc nálunk és elsősorban nálunk nemhogy nem képezhet büncelekményt, de egyenesen kötelesség?! Kérdéses lehet-e még, hogy a hazafiasság azon haszonélvezői és vámosai, akik Berlinnel koketálnak és Nürnbergben hajladoznak, a valóságban a román nép szabadságának árulói, mert a reakciót segítik elő és szitják a háboru pusztító tüzet?! Es mindezek után kérdezzük, ha ez így van, miért kell a vádlottak padjára állítani Tudor Bugnariu professzort?!

SELECT MOZGO

SELECT MOZGO

Jön: JEANETTE MACDONALD legjobb operettje:

PAJKOS HERCEGNŐ

partnere: NELSON EDDY.

Ma: CALIENTE, főszerepben: DOLORES DEL RIO.

Egy román bombavető repülőgép halálos katasztrófája a galati repülőtéren

A pilóta és két utas szörnyethalt, míg a gépész sértetlen maradt

Galati, október 22. Ismét halálos repülőgép katasztrófáról érkezett jelentés, amelynek három emberélet esett áldozatul. A galati repülőtéren lezuhant egy nagy román bombavető repülőgép. A gép pilótája és két utasa szörnyethalt, míg a szerelő csodálatos módon sértetlenül került ki a teljesen pozdorjává tört bombavető roncsai alól. A légügyi minisztérium kiküldötte előtt Dragomirescu szerelő kijelentette, hogy a szerencsétlenséget az okozta, hogy a vezető pilóta rosszul vette a kanyart. A mai nap folyamán több magassárgu repülőtszert érkezett a szerencsétlenség helyszínére, hogy megállapítsák a lezuhanás pontos okait. Ugyanakkor a légügyi alminisztérium vizsgálatot indított a bombavető katasztrófájának ügyében.

A szerencsétlenség nagy izgalmat kel-

tett nemcsak Galatiban és környékén, hanem a fővárosban is. A katasztrófa színhelyét ezrekre menő tömeg keresi fel, mely akadályozza a helyszíni vizsgálat lefolytatását. A hatóságok csak nagy nehézségek árán tudják távoltartani a kíváncsiskodók nagy tömegét.

Ugyancsak légi balesetről számolnak be Focsaniból is. A focsan-ecuci légiflotta egyik gépe, amit Berodian parancsnok vezetett, a sűrű köd miatt nem tudott Tecuciban leszállani, mire Focsaniba repült. A gép földetérésének pillanatában kigyulladt. A pilótának azonban volt annyi lélekjelenléte, hogy kiugorjék a gépből, amely néhány pillanat alatt porráégett. A tüzet valószínűleg a motorban keletkezett rövidzárlat idézte elő.

Ha Mosoiu lemond, nem Bledea, hanem Dancea lesz Oradea új polgármestere

A kisebbségek is helyet igényelnek maguknak az oradeai városi tanácsban

Oradea, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezeótt megirtuk már, hogy Mosoiu Tiberiu, Oradea polgármestere, lemondás előtt áll, mert állását nem tudja összeegyeztetni a cluji egyetem jogi fakultásának tanszékén viselt tisztségével. Mosoiu Tiberiu ugyanis az oradeai jogakadémia tanára volt s amikor a jogakadémia Clujra költöztették, Mosoiunak is el kellett volna költöznie. A polgármester azonban Oradean maradt, amíg

felsőbb helyen tudomására nem hozták, hogy amennyiben nem mond le a polgármesterségről, úgy egyetemi tanári állása veszélybe kerül.

Ilyen körülmények között Mosoiu polgármesternek választania kellett s a választás természetesen nem lehetett kétséges. Néhány nappal ezeótt nyilvánosságra került, hogy dr. Mosoiu Tiberiu megváltik a polgármesterségtől s azonnal megindultak a kombinációk.

Az első percekben Bledea László dr. alpolgármester személye került előérbe, aki kisebbségellenes magatartása miatt cseppet sem népszerű Oradean, sőt tuzott sovén állásfoglalása miatt józanabb liberális körök előtt sem örvend nagy rokonszenvnek. Bledea

László az alpolgármesterség előtt és alatt ügyvédi praxszist is folytat és

mint ügyvéd cseppet sem vetette és veti meg a zsidó és kisebbségi klienseket.

De ugyanakkor, amikor a törvényszéken és a bírói fórumok előtt képviseli és a maga módján védi a zsidó ügyfeleket, hivatali minőségében, ott és annyit árt a zsidóknak, amennyit tud.

Hogy ezt a kéllaki állásfoglalást hogyan intézi el a lelkiismeretével az alpolgármester, az az ő dolga, de ezek után nem lehet azon csodálkozni, ha Bledea polgármesterségének híre riadalmat keltett a városban.

Ma tehát Oradea egész kisebbségi társadama aggodalommal néz Bledea László várható polgármestersége elé s nagy megkönnyebbülést okozott az a szárnyra kelt hír, hogy nem Bledea László, hanem Dancea Jakab tanácsos lesz a polgármester.

Dancea Jakab városi tanácsos személye bizonyos magasabb körök véleménye alapján került szóba, mert Dancea Jakab görögkele'i vallású Bledeával ellentétben, aki görögkatolikus.

A város közönsége is szívesebben vette volna Dancea Jakab kinevezését, mert a

tanácsos számtalan ízben tett tanubizonyágot toleranciája és kisebbségbarátsága mellett. Dancea Jakab jó román tudott maradni anélkül, hogy

a zsidókat Palesztinába küldte volna.

Zsidó tanácsos a városi tanácsban?

Még mielőtt azonban kialakulhatott volna a helyzet Dancea Jakab tanácsos polgármestersége ügyében, újbb lehetőségek merültek fel.

Tudni kell, hogy néhány hónappal ezeótt elhunyt Negulescu Athanasz tábornok, városi tanácsos s így Mosoiu lemondásávo! két hely üresedik meg a tanácsban.

A város kisebbségi lakossága fájdalmasan tapasztalja, hogy a tanácsban nem kaptak helyet képviselői, mint a multban s így történhetett meg, hogy a lakosság eminens érdekei sem jutottak védelemhez. Most aztán, hogy két hely is megürült,

szóba került az a lehetőség, hogy egy-egy tanácsosi helyet kap a magyar, illetve a Zsidó Párt.

A választott tanács idejében a Zsidó Pártnak egy képviselője mindig helyet kapott a tanácsban s jogos is volt, hogy Oradea 30 ezer főnyi zsidósága szóhoz jusson ott, ahol a város ügyeit intézik.

Mindkét oldalról lépések történtek az ügyben és a jelen pillanatban

tárgyalják annak lehetőségét, hogy miképpen juthatna be a Zsidó Párt egy képviselője a tanácsba.

Városi adó- és taxaktívés terén a zsidó és kisebbségi lakosságot számtalan sérelem érte a multban és éri a jelenben is s ha ezen most sem sikerül segíteni, akkor ez a város újabb leromlásához vezet.

Igen sajnálatos lenne, ha a város kisebbségi lakosságának óhajával ellentétben Bledea vagy más kisebbségellenes tanácsos jutna a polgármesteri székbe, de még sajnálatosabb lenne, ha a két megüresedett tanácsosi széklet nem oszlanák fel a kisebbségek között.

A Zsidó Párt esetleges bucuressi fellépése talán eredményezhet vezetne és el lehetne érni, hogy két év után ismét olyanok üljenek a tanácsba, akik a lakosság óhajából jutottak oda.

SPORT

Birkózószakosztály,
box és műkedvelő garda
a Haggibborban

Cluj, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Annak a lendületes munkának folyamán, amely a Haggibborban újabb beindult, a gazdag-multu cluji zsidó sportegyesület újabb kerekével bővült. Pár nap előbb kezdte meg működését a tornaszakosztály, amelyben már mintegy ötven zsidó ifju edzi testét. A tornaszakosztály azonban most van szervezési kampányának teljében és rövid időn belül olyan tömegeket fog magában egyesíteni, amilyennel szakosztály a Haggibborban eddig még nem rendelkezett. A tornaszakosztály kétszer hetenként: csütörtökön és szombaton 6-10 óra között fejt ki működését a református gimnázium tornatermében, ahol beiratkozni is lehet. Havi tagdíj 20 és 10 lej.

A tornaszakosztályban eddig azonban csak a férfiak csoportja működött. E hét csütörtökön kezd meg működését a női csoport, valamint a jövő héten a gyermekcsoport is. A női csoport hétfőn és csütörtökön este fél 9 és 10 óra között tartja óráit a Haggibbor otthonban (Str. Regina Maria 15. emelet). Ugy a női csoportba, mint a gyermekcsoportba beiratkozni a tornaórák előtt, valamint a tornaszakosztály hivatalos órái alatt, csütörtökön este fél 8 és fél 9 óra között lehet. A gyermekcsoport azonban előreláthatólag este 6 és fél 8 óra között fogja óráit tartani. Hogy a tornateremben vagy a Haggibbor otthonban, ez egyelőre bizonytalan. Minthogy azonban az érdeklődés nagy, a gyermekcsoport minden valószínűség szerint a tornateremben fog működni.

A tornaszakosztály egyébként az elmúlt napokban három alcsoporthal bővült. Az elmúlt héten megkezdte működését ugyanis a boxcsoport, megalakult a birkózószakosztály, valamint a műkedvelő garda is. A box- és birkózószakosztályok az általános torna után ugyancsak a tornateremben működnek szak-szerű vezetés mellett. Havi pótdíj 5 lej. A műkedvelő garda a tornaszakosztály tagjából rekrutálódik, hivatása azonban tulnó a tornaszakosztály keretein. A tornaszakosztály ugyanis tervebe vette, hogy tagjai, valamint a hozzátartozók szórakoztatására teatésztéket rendez és itt jut lényeges szerephez a műkedvelő garda, amely ezeken az estélyeken egy-két rövid, de hatásos kis bohózzal fog igyekezni az esély hangulatát emelni. A műkedvelő garda közben nagyobb szabású zsidó szindarab betanulását vette tervebe, amelyet minden valószínűség szerint Chanukakor fog szélesebb körű estély keretében bemutatni.

Mint fentiekből kiderül, a Haggibbor mindent elkövet, hogy tagjai sportolási igényeit minimális anyagi feltételek mellett kielégítse, sőt a komoly szellemi nevelés mellett szórakoztatásukról is gondoskodik. A cluji zsidó társadalom, illetve a szülőkön mulik, hogy ez a tevékenység minél szélesebb rétegekben éreztesse áldásos hatását.

Huszonnyolc játékos a lengyelek
elleni válogatott keretben

Bucuresti, október 22. A november eleji román-lengyel válogatott mérkőzésre való tekintettel a labdarúgószövetség válogatóbizottsága huszonnyolcas keretet állított össze, amelynek meglepetése, hogy abban mindössze nyolc erdélyi foglal helyet. A keret:

Kapusok: Creteanu, Radulescu, Iordachescu.

Hátvédek: Sfera, Bürger, Albu, Dragomirescu.

Fedezetek: Vintila, Petrescu, Steinbach, Juhász, Eisenbeisser, Rasinaru, Szaniszló, Cuedan, Demetrovici.

Csatárok: Cucula, Gruin, Bindea, Ionescu, Schileriu, Barátky, Niculescu, Sepi P. Valvoc, Bodola, Dobay, Bogdan.

A keretbe kijelölt 28 játékos közül tehát erdélyiek: Bürger, Juhász, Szaniszló, Demetrovici, Bindea, Barátky, Bodola, Dobay.

Hir szerint a válogatóbizottság a jelenlegi formák alapján a valószínű válogatottat is összeállította már. Ez lesz a csapat és, mint mondják, nagy változás már nem lesz rajta:

Creteanu—Sfera (Dragomirescu), Albu—Vintila, Eisenbeisser, Szaniszló—Gruin, Schileriu, Sepi, P. Valvoc, Dobay.

Évközben is lehet játékosokat igazolni. Bucurestiből jelentik: A szövetség egyik legutóbbi rendelkezése szerint ezentul évközben is lehet labdarúgókat igazolni. Az azonnali játékosoknak az a feltétele, hogy az egyesület cserélő játékos a folyó évben bajnoki mérkőzésen ne szerepeljen. Az eddigi rend-

szér az volt, hogy játékosokat csak év végén lehetett átigazolni.

A futballszövetség ügyében ma dönt a legfőbb sportszövetség. Bucurestiből jelentik: A Dimineata jelenti, hogy az UFSR, a sportszövetségek uniója ma ülést tart a futballszövetség ellen bevezetett vizsgálat ügyében. Függetlenül a hozandó határozattól — írja a lap — a román sport érdekében Plagino lemondását el kell vetni, hogy továbbra is ő maradjon az ország sportmozgalmának élén. — V. V. Tilea nyilatkozott tegnap este az újságíróknak a futballszövetség ülése után. Tilea kijelentette, hogy a vizsgálat csak örömet szerezhet a futballszövetség vezetőségének, mert nincs rejtgetni valójuk és jó, hogy mindenkorra véget vetnek a folytonos vádaknak, amelyek nem szolgálhatják a sport ügyét.

A Haggibbor harmadik...

Cluj, október 22. A cluji labdarúgó alkerületi bajnokság két fordulója után az élen a KMSC áll. A Haggibbor a harmadik. Vezetett pontok szerint a Haggibbor az első, amelynek nincs pontvesztése, míg az élen levő KMSC egy pontot már leadott, ugyszintén az utána következő Unirea is. A bajnokság állása:

1. KMSC	2	1	1	—	7	3	3
2. Unirea	2	1	1	—	6	4	3
3. Haggibbor	1	1	—	—	3	—	2
4. Napoca	1	1	—	—	2	—	2
5. Avram Iancu	2	1	—	1	10	4	2
6. UEC	2	1	—	1	—	—	2
7. Reuniunea	2	—	—	2	1	7	—
8. Rapid	2	—	—	2	—	8	—

KÖZGAZDASÁG

Ismét megváltoztatták az importengedélyek kiosztásának rendszerét

A jegybank megkezdte a kompenzációs kérések elintézését. Megszüntetik a 44 százalékos devizaprémiumot. A negyedik negyedévi importengedélyek problémája

Bucuresti, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Az ipari és kereskedelmi minisztériumban a külkereskedelmi rendszeren eszközözendő módosítások ügyében értekezletet tartottak, amelyen I. Costinescu miniszteren kívül G. N. Leon alminiszter, G. Gheorghiu kereskedelmi és iparügyi államtitkár, G. Orghidan, a legfelsőbb kontingentálási bizottság elnöke és Al. Polizu, a külkereskedelmi szabályozó hivatal igazgatója vettek részt. Az értekezlet alkalmával beható megbeszélés alá vették a kontingentálási rendszer harmadik negyedévének eredményeit és egyben

a kormány által elhatározott új rezsim újításait.

Az értekezlet arra a megállapításra jutott, hogy a külkereskedelmi rezsim mai formájában nem felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak. Így például

a harmadik negyedévi importengedélyek még máig sem lettek teljesen kiosztva.

Ennek a késedelemnek az okát nagyrésztben a tranzitvizumok nehézségeinek tulajdonítják. Minthogy a harmadik negyedévi importengedélyeket a jegybank által közölt devizakészletek figyelembevételével adták ki, a tranzitvizumok késedelmes kiadása teljesen indokolatlan. Costinescu iparügyi miniszter intervenált is ezekben a késedelmekben a megszüntetése érdekében a jegybank kormányzójánál.

Az értekezlet részletesen megvitatta a negyedik negyedévre szóló importengedélyek kiosztásának kérdését és több megkönnyítő újítás bevezetését határozta el. Így kimondot-

ták, hogy a jövőben csak azokat az importengedély iránti kéréseket fogják figyelembe venni, amelyeket a külkereskedelmi szabályozó igazgatóság iktatóhivatalánál nyújtottak be. Ezzel akarja megakadályozni a kormány, hogy kerülő utakon, bizonyos protekciók igénybevételével terjeszsenek elő favorizált cégek behozatali kéréseket.

Annak érdekében, hogy minden importőr saját maga is kiszámíthassa és ellenőrizhesse, hogy mily mennyiségű áru behozatalára jogosult, elhatározták, hogy mihamarabb a legfelsőbb kontingentálási bizottság megállapítja az egyes országokkal szemben fennálló devizadisponibilitás és a felosztandó importkvóták nagyságát, ezeket az adatokat vámtelenként közléstessik, publikálni fogják. Ezen adatok figyelembevételével minden importőr kiszámíthatja, hogy a megelőző negyedévekben kapott importengedélyek alapján

a most esedékes utolsó negyedévben mily nagyságu behozatali engedélyre tarthat jogot.

A bizottság megvitatta azta kérdést is, hogy az újonnan alakuló vállalatok milyen arányban vehetnek részt a behozatalban. Az új cégek importengedélyeit — amennyiben importvállalatokról van szó — a gyárberendezés és kapacitás arányában állapítják meg.

A kereskedők importkvótáit az illető kereskedelmi vállalat fontosságához és nagyságához mérten szabják meg.

Ennek az elbírálását a legfelsőbb kontingen-

tálási bizottság fogja megejteni azoknak a vizsgálatoknak az alapján, melyeket a kereskedelmi és iparügyi minisztérium e célra delegált szervei és megbízottai fognak eszközölni.

Sajnálattal állapította meg az értekezlet, hogy bár a harmadik negyedévi importkvótákat a jegybankkal egyetértve és a jegybank által közölt devizadisponibilitás arányában szabták meg, ennek ellenére

a harmadik negyedévben eszközölt behozatali kifizetésére a szükséges devizák nem állnak rendelkezésre.

Ez is annak a bizonyítéka, hogy a mai külkereskedelmi rendszer nem felel meg a kívánalmaknak és azt feltétlenül módosítani kell.

Az új külkereskedelmi rendszer tervezését egyébként már kidolgozták és azt most tanulmányozza Costinescu miniszter. Ennek az új rendszernek egyik legfontosabb intézkedése

a 44 százalékos valutaféltér megszüntetése fogja képezni.

Az exportőröket kötelezni fogják, hogy devizákat bizonyos arányban és a Banca Nationala által megszabott hivatalos kurzusok mellett bocsássák a jegybank rendelkezésére, míg a fennmaradó devizamennyiséget az exportőr szabadkézből értékesítheti.

Ami a kompenzációs rendszer gyakorlati alkalmazását illeti, a kormány a hivatalos lapban nemrégiben közzétett rezsimhez gazskodik.

Hétfőtől kezdődően a Banca Nationala is elfogadja a kompenzációs ügyletek érdekében beadott kéréseket.

A jegybank ennek megfelelően körrendeletben értesítette fiókjait s egyuttal közölte az iparügyi kormányval is, hogy a kompenzációs engedélyek kiadását megkezdi.

Az az exportőr, aki a kompenzációs nyújtandó felvett árukat akar külföldre szállítani, be kell jelentse, hogy az exportellenben kompenzációs behozatali akaratát honolytani. Az exportőrnek ezen bejelentés alapján öt hónapi ideje van arra, hogy az importot megejtse. A jegybanknak adandó devizakvótát az exportőrnek nem lehet előzetesen, hanem csak az export lebonyolítása után a Banca Nationalara cedálnia.

Az exportőrnek egy autorizált pénzügyi garanciáját kell nyújtania

annak biztosítására, hogy a kivitt és a kompenzációs behozatalt az erre vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyv és kormányrendelet értelmében fogja lebonyolítani és megállapított devizakvótát a jegybank rendelkezésére bocsátja.

Mindazon kompenzációs engedélyek, amelyek az új rendszer életbeléptetése előtt adtak ki,

újabb rendelkezésig továbbra is érvényben maradnak.

A kompenzációs rezsimre vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyvben foglalt exportálásra és importálásra nem kell külön engedélyt kérni, hanem arra az előírás betartása esetén mindenkinek joga van.

Fehérolaj (vaselinolaj)

hordótételekben alkalmi vélelemből kifolyólag rendkívül olcsó árban

Ulmann József és Fia

Oradea. Telefon 677.

Országos kereskedői
kongresszust tartanak
Bucurestiben

A Sfatul Negustoresc országos szövetsége országos kereskedői kongresszust megtartását határozta el. A kongresszust október 27-én és 28-án Bucurestiben fogják meg tartani a következő tárgysorozattal:

1. Pénzügyi reform: adók, illetékek, fogalmi adó, speciális és helyi adók és illetékek. Az élelmiszer-kereskedelem adói és illetékei.

2. Románia bel- és külkereskedelme.

3. Vámtarifa, iparvédelem, kartellek, trösztök, monopólok.

4. A kereskedelmi és iparkamarák átszervezése.

5. A szesztorvény.

6. A vasárnapi munkaszünet és a munkabíráskodás ügye.

7. A házaló kereskedelem, országos vásárokok, állatvásárok.

8. Munkásbiztosítás. Kereskedők aggregációi ellátása és nyugdíjintézete.

9. A kereskedelmi foglalkozás törvényes rendezése.

10. Kényszeregyezségi, váltó- és banktörvények.

11. A fürdő és nyaraló telepek kereskedelmi

12. Vadul comercial.

13. Szabadkikötők, szállítási ügyek, szomszédos és teher-szállítási díjszabás, tranzitkereskedelem

14. Szervezeti ügyek.

רֶהוּוּד יִמִּי תַרְזֵן יִשְׂרָאֵל

ח.י.פ.ה.

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság
hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constanjából:

Har Carmel	október 25
Har Zion	november 3
Har Carmel	november 15
Har Cion	november 26
Har Carmel	december 2
Har Cion	december 11
Har Carmel	december 19
Har Cion	december 29
Har Carmel	január 5
Har Cion	január 14
Har Carmel	december 23

Jegyárak:

Constanța—Haifa

I/a osztály Lei 6000

I/b osztály Lei 5000

II osztály Lei 4000

Constanța—Haifa

és vissza

I/a osztály Lei 9000

I/b osztály Lei 8000

II osztály Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselők:

UJ KELET utazási osztálya

Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és tudósítói szolgálnak felvilágosítással.

Sidy is

Novem vend hatal

Cluj,

Teffner

videsen

ben. Kö

vül teh

kereket

nemcsal

éreztek,

kARRIER

turnéjára

ment a

tül hata

repelt.

de a főv

hetségét

tolából

legszebb

nészött.

Sidy

ei fővár

ezután a

darab, a

lom ege

zsidó m

érezmes

kerei vo

végül pé

rettben,

operetts

nagyobb

a „Schik

arant el

verul pé

75 ek

a fővár

meganny

siker. A

alkalmat

hatalmas

keretben

tére ját

göző jel

Az „E

követke

nagy im

látni, n

lelkeseb

színszín

Sidy Th

padot, a

bábulak

lehetővé

művészn

lepően v

vonásba

és győre

megjele

maga kö

művészi

szinpad

tett rész

mimikát

„Schiker

val, az

des kezé

tő narke

talált S

tanácsol

néztek r

kat tanu

Sidy

gyár les

szerepén

A tár

ideig fog

különke

külön ve

bok disz

lat anyu

feljavult

zö: Nov

Bistrita,

Oradea,

és 2. Ti

ba-Iulia,

ghin.

A tur

—Neg

csehszlov

tiből jele

állambeli

csehszlov

Sidy Thal és társulata ismét Erdélybe jön

November közepén Clujon kezdi meg vendégszereplését a Bucurestiben hatalmas sikert arató primadonna

Cluj, október 22. Sidy Thal és Adolf Teifner nagyszerű zsidó színtársulata rövidesen ismét vendégszereplni fog Erdélyben. Közel egy éve annak, hogy a rendkívül tehetséges zsidó primadonna zajos sikereket aratott az erdélyi színpadokon és nemcsak ő, de társulatának tagjai is úgy érezték, hogy Sidy Thal tulajdonképpeni karrierje Erdélyben kezdődött el. Erdélyi turnéjának befejezése után Bucurestibe ment a társulat és ott hónapokon keresztül hatalmas sikereket aratott vendégszerepléssel. Ezúttal már nemcsak a zsidó lapok, de a fővárosi sajtó is felfigyelt Sidy Thal tehetségére és szakavatott szinkritikusok tollából a dicséret és méltató elismerés legszebb jelzőivel övezte a fiatal zsidó színésznőt.

Sidy Thal a „Komödiantin“-nál kezdte el fővárosi vendégszereplését. Következett ezután a „Fräulein macht Karriere“ című darab, amely mögött Fodor László „Templom egere“ című vígjáték húzódik meg, zsidó millió számára átdolgozva és néhány érzelmes dallal kiegészítve. Sorozatos sikerei voltak az „Urke Nachalnik“-ban, végül pedig „Az ő utolsó tánca“ című operettben, amelyet állítólag egy budapesti operettszerző Sidy Thalnak szánt. A legnagyobb színészi sikereket azonban mégis a „Schickerte“-ben aratta Sidy Thal, akit a fővárosi zsidó és nemzsidó lapok egyaránt elhangoztak dicséreteikkel. Az Adeverul például így írt:

75 előadáson keresztül szerepelt eddig a fővárosban Sidy Thal. Hetvenöt előadás, megannyi kiváló színészi teljesítmény és siker. Az „Uj Színház“ hatalmas kertje alkalmatlanul bizonyult az érdeklődők hatalmas seregének befogadására. A „Schi kertében“, amelyet a társulat estéről-estére játszik, Sidy Thalnak néhány lenyűgöző jelenete van.

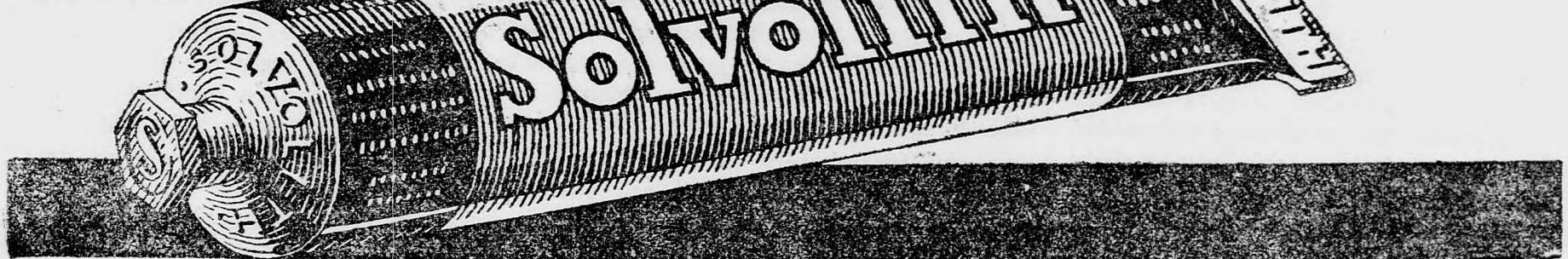
Az „Epoca“, Grigore Filipescu lapja, a következőket írja: „A társulat élén egy nagy művész áll. Akárhányszor fogjuk látni, nem fogjuk tőle megtagadni a legteljesebb dicsőítőjelzőket, amelyekkel egy színésznőt egyáltalán illetni lehet. Midőn Sidy Thal egy pillanatra elhagyja a színpadot, a társulat többi tagjai élettelen bábnak látszanak. A darab ürügy, amely lehetővé teszi ennek a fiatal, de rendkívül művésznek, hogy zsonglörösködjék meglepően változatos tehetségével. Az első felvonásban egy fiatal kisleány finomságát, és gyöngédségét csodáltuk, aki egyszerű megjelenésével a tavasz illatát árasztja maga körül, a II. felvonásban a legtisztább művészi émociókat éltük át. Ritkán láttam színpadon ennyire mély realizmussal telített részegségi jelenetet, ennyire beszédes mimikát, ennyire tragikus maszkot. A „Schickerte“ az alkoholtól kirágott arcával, az üldözött vad zavaros szemével, érdes kezével, amely reszketve keresi a mentő narkotikumot, lenyűgöző interpretátort talált Sidy Thalban. Bár jiddisül játszik, tanácsoljuk összes kollégáinknak, hogy nézzék meg Sidy Thal-t. Sokat, nagyon sokat tanulhatnak tőle.

Sidy Thal-t egyébként egy francia filmgyár leszerződtette zsidótárgyú darab főszerepének eljátszására.

A társulat külföldi turnéja előtt rövid ideig fog Erdélyben vendégszereplni. Két különkocsi hozza az ensemble tagjait és külön vagon a repertoáron szereplő darabok diszkrétjeit, jelölve annak, hogy a társulat anyagi viszonya időközben lényegesen feljavult. A társulat utitrendje a következő: November 16., 17. és 18-án Cluj, 19. Bistrita, 20., 21. Satu-Mare, 23., 24., 25. Oradea, 26., 27., 28. Arad, 30., december 1. és 2. Timisoara, 3. Lugoj, 4. Deva, 5. Alba-Iulia, 7., 8. és 9. Targu-Mures, 10. Reghin.

A turné programjára még visszatérünk.

Negyven texasi polgár és három vagon csehszlovák zarándok Maglavitban. Bucurestiből jelentik: A Tempo jelenti, hogy 40 Texas állambeli amerikai polgár és három vagon csehszlovákiai zarándok érkezett Maglavitba.

Két német emigráns kálváriája országhatárokon, fogházakon át

A koncentrációs táborok borzalmairól beszél két emigráns

Carei, október 22. A carei rendőrségen két németországi munkás áll Dreiciuc komiszár előtt, aki részletesen kihallgatja a két németet, jegyzőkönyvet vesz fel a vallomásokról, hogy aztán elküldje őket a cluji hadbíróshoz, hogy ott feleljenek a terhükre rótt — tiltott határátlépésért.

A vád ellenük az, hogy Magyarország felől minden írás nélkül jöttek be Románia területére.

A két német nem tagadja a bűncselekményt.

Beismerik, hogy utlevél nélkül, határátlépési engedély nélkül jöttek az országba, ahol — ha ez sikerülne — véglegesen szeretnének megtelepedni.

A két német állampolgár őszintén vall. Megrendítő tragédia a vallomásuk, megrendítő tragédiája annak, hogy a politika féktelen gyűlölködése hogyan üldöz ki két derék munkásembert a szülőhazájából, hogyan teszi őket hazátlan földönfutókká.

Az egyik „vándor“ neve: Seilz Kurt, született Stolp németországi városban, életkora 22 év, vallása: római katolikus, foglalkozása: hajószakács, iskolai képzettsége: négy elemi és négy középiskola.

Seilz Kurt elmondja, hogy mint hajószakács egy német hajóstársaság szolgálatában állott, amely hajóstársaságnak az édesapja az igazgatója. Mielőtt otthon Hitler uralomra jutott, egyik vezetője volt a szocialista ifjuságnak. Hitlerék uralomra jutása után a szocialista alakulatokat felszaltatták, ő pedig — mint sok más szocialista vezér — internálótáborba került. Itt vállalni kezdték, hogy árulja el a szocialista alakulat többi vezetőinek nevét is. Mivel azonban erre az aljasságra nem volt hajlandó, ütötték-verték. Mikor már nem bírta tovább a válogatott kínzásokat, felvágta a kezén az ereit. Súlyos állapotban kórházba került, majd hozzátartozói hosszas utánjárással kieszközölték, hogy szanatóriumba szállíthassák. Innen szökött meg.

A másik határátlépő Wenz Erich, 26 éves, billenburgi születésű, római katolikus vallású mozdonyvezető. Elbocsátották állásából, mert tagja volt a szocialista pártnak. Egyszer rajtaérették, hogy röpcé-

dulákat osztogat, amelyben a szocialisták azt követelték, hogy a kormány tartsa tiszteletben a politikai pártok jogait. Ál-lam elleni izgatás miatt indult meg ellene az eljárás. Két hónapig volt a koncentrációs tábor lakója. Két hónap múlva sikerült a tábor borzalmából elmenekülnie.

Mindketten mutogatják a koncentrációs tábor gumibotjainak a testükön még most is látható nyomait.

Táborbeli élményeik közül a legborzalmasabb: hogy az SS-legények a fal mellé állították a tábor lakóit és órákon keresztül lövöldöznek rájuk. Nem találják el őket, nem is akarják, csak idegeiket teszik próbára. Az amugy is megviselt idegek nem sokáig bírják a rettenetes, embertelen próbát, igen sokat öngyilkosságba kerget az idegmegrázkódtatás.

Németországból Csehszlovákiába szöktek, itt azonban már olyan nagy a német emigránsok száma, hogy többet nem fogadnak be. A csehek áttették őket Ma-

Amerikai izü rablótámadást követtek el a dorna-vatrai sinautó ellen

Hatszáz ezer lejt és értékpapírokat zsákmányoltak a banditák

Dorna-Vatra, október 22. (Az Uj Kelet tud.) Amerikai izü rablótámadást hajtott végre tegnap egy többtagú rablóbanda Dorna-Vatra mellett. A jól felfegyverzett banditák értesültek arról, hogy éjjel Dorna-Vatráról Dornisoarára indul egy sinautó, amelyen magasállású vasuti tisztviselő nagyösszegű pénzt visznek magukkal munkásfizetésre. A banditák lesben állottak egy kanyar mellett és a sinautó közeledtére fatöngöket helyeztek a sínpar-ra. A tönkötben megakadt sinautóra aztán felugrottak és az utasokra fegyvertszegzeve követelték, hogy adják át a náluk lévő

értékeket. Zibacinszky mérnökötől a nyolcadik pénzügyi divízió főnökétől 600 ezer lejt raboltak el. Ezenkívül számos értékpapírt zsákmányoltak és kifosztották a többi utasokat is, Argintaru mérnököt, a szerelvény vezetőjét, Coliba helyettes állomásfőnököt és Kállai mérnököt.

A rablás után a sinautó visszafordult Dorna-Vatrára, ahol jelentést tettek a csendőrpáncsnokságnál a vakmerő rablótámadásról. A csendőrség a vidék egész karhatalmi készségével a helyszínére sietett, ahol nyomozást indítottak a vakmerő rablók kézrekerítésére.

gyarországba, azonban itt sem engedték őket megtelepedni. Kivitték őket egy erdőhöz és ott azzal indították utnak, hogy menjenek át az erdőn, azon túl egy városba érnek, ott majd jelentkezzenek.

Azt azonban nem mondták meg nekik, hogy az erdőn túl Románia van és az a város, amelyet elérnek: Carei.

Elmondják azt is, hogy mielőtt a rendőrségre jöttek, felkeresték a Gauamt carei fiókját, hogy segítséget kérjenek. Itt azonban támogatás helyett azt a választ kapták, hogy készséggel elismerik róluk, hogy faj-németek, de segítséget csak annak adnak, akit a hivatalos hitleri Németország ajánl.

Ezután dr. Wanger nevű német vezetőembert keresték fel, aki adott ugyan nekik száz lejt, de hangsúlyozottan kijelentette, hogy ezt nem mint a Gauamt tagja adja, hanem csak szánalomból, mint magánember.

Dreiciuc komiszár emberi megértéssel kezeli a két földönfutót, a saját pénzén éllelmezi őket és az eljárás befejeztével átküldi őket a cluji hadbíróshoz.

Ott egész bizonyosan elítélik őket — mert a törvény mégis csak törvény — aztán megint átteszik őket valamelyik határon és a két német munkás kálváriájának belátható időn belül nem lesz vége.

Másfélmillió font kölcsönt vesz fel Londonban a Keren Kajemet

M. Sieff nagyjelentőségű expozéja a londoni cionista konferencián, a Jewish Agency pénzügyi politikájáról

Az új exekutív munkabeosztása

London, október 22. A napokban zajlott le az angliai cionista nők szövetségének évi konferenciája lady Erleigh (lord Melchet leánya és lord Reading menyje) elnöklése alatt. Ezen a konferencián felszólalt Izrael M. Sieff, a neves londoni cionista vezetőférfiu is, aki Anglia gazdasági életében is előkelő pozíciót tölt be. Sieff nagy pénzügyi kapacitás és elsőrendű cionista. Ő egyengette az utat a londoni Cityben a Jewish Agency, illetve a Keren Hajjeszod legutóbbi nagy kölcsöne számára, alapítványából létesült a rechoboti biokémiai intézet, melynek élén tudvalevőleg Weizmann Chaim áll és a luzerni kongresszuson nagyszabású memorandumot terjesztett elő a Jewish Agency pénzügyi és gazdasági tevékenységének tervszerűsítésére. Sieff londoni beszédében nagyjelentőségű kijelentéseket tett. Birálat tárgyává tette a palesztinai pénzügyi intézetek eddigi rendezetlen fejlődését, majd bejelentette, hogy tárgyalások folynak újabb, nagy nemzeti kölcsön felvételére a palesztinai építő munka számára.

— Eddig — mondotta Sieff — keveset tettek abban az irányban, hogy a cionista intézetek munkáját egészséges gazdasági alapon koordinálják. Amíg oly csekély volt a Jewish Agency hitele, hogy nehezen tudott kedvező kamatláb mellett pénzt kölcsönözni, nem nagyon lehetett változtatni ezen a helyzeten. Mi azonban úgy látjuk ma, elérkezett az idő, hogy két dolog megvalósítsunk:

1. *Építési tervet* kell lefektetnünk, mely az összes országépítő intézetek együttműködését irányozza elő.
2. Meg kell kísérelnünk, nem-e lehetséges egy zsidó, vagy nemzsidó *pénzügyi csoportot* a Palesztina-munkával *érdekeltségbe* hozni és ezen érdekeltség által teremtett bizalom segítségével megfelelő és kiegészítő *hiteleket* szerezni a Jewish Agency számára.

— Szerencsés véletlen folytán *találtunk* a londoni Cityben *egy csoportot*, melynek tagjai nemcsak a zsidó nép *hitelképességéről* vannak meggyőződve, hanem bizonyos *idealizmus* is van bennük, mely ezen *pénzügyi tranzakció lebonyolítására* bírja őket.

A londoni Cityben szerzett legutóbbi kölcsön eredménye elsősorban az, hogy a Jewish Agency legfontosabb pénzügyi intézeteiben *rendet* teremtettünk és lehetővé tettük az Agencynak *egy kolonizációs terv* kidolgozását és annak alapos előkészítését.

— Örömmre szolgál, hogy ezen a téren újabb eseményről számolhatok be most önöknek és közölhetem, hogy *újabb tárgyalások vannak folyamatban*, melyeknek *célja nagyobb kölcsön szerzése Palesztina gazdasági újjáépítésére*. Remélhető, hogy a *Keren Kajemet* a közel jövőben *másfélmillió font kölcsönt* vehet fel a londoni piacon

és perfektuálódik a Keren Hajjeszod öt-százézer fontos kölcsöne és az Anglo Palestine Bank építési kölcsöne. Ez lehetővé fogja tenni a palesztinai zsidó intézeteknek, hogy munkájukat a maximumra fokozzák egészséges gazdasági vezetés és államférfiu bölcsesség mellett. Azáltal, hogy sikerült intézményeinket megszilárdítani és jövőbeni munkánkat idejében tervszerűsíteni, jogosult a reményünk, hogy Palesztina jövőbeni fejlődése kevésbé lesz kiszolgáltatva a véletlennek, mint eddig és egészségesebb jellege lesz, mint volt a múltban.

Sieff ezután a németországi zsidóság helyzetével és a német zsidók palesztinai települési problémáival foglalkozott, majd a lengyelországi zsidók tragikus helyzetére mutatott rá.

Az új exekutív munkabeosztása

Jeruzsálem, október 22. Hetek óta folytak a tárgyalások abban az irányban, ho-

gyan osszák meg az egyes reszortokat a Jewish Agency új exekutívájának tagjai között. Mint ismeretes, Luzernben kilenc tagu (7 cionista és 2 nemzionista) szűk exekutívát választott a kongresszus, illetve a Jewish Agency Councilja, elhatározták azonban, hogy az exekutív tagjai mellé reszort igazgatókat, adminisztratív fognak kinevezni a Jewish Agency illetékes fórumai. A reszortok elosztása kérdésében végleges döntés október végén fog megtörténni, amikor Dávid Ben Gurion és dr. Rottenstreich, az Exekutívé galutban tartozkodó tagjai, Palesztinába érkeznek.

Palesztinai mértékadó körök szerint az exekutív tagjai mellé hét reszort-igazgatót fognak kinevezni. Két ilyen kinevezés már meg is történt, amennyiben rev. J. L. Perlzweigot, aki a progresszív általános cionisták csoportjához tartozik, a londoni politikai ügyosztály propaganda reszortjának igazgatójává, Mose Shapirat, a Hapoel Hamizrachi vezetőjét, viszont a jeruzsálemi bevándorlási ügyosztályhoz neveztek ki. A jeruzsálemi exekutív összetétele és munkabeosztása előreláthatólag a következő lesz:

A *politikai* osztály élén újra Ben Gurion és Mose Shertok fog állani. Ide nem neveznek ki államtitkárokat.

A *bevándorlási* osztály vezetője Jichak Grünbaum lesz, melléje reszort-igazga-

SZÍNHÁZ-FILM

Történek még csodák

150-szer egymásután ment Budapesten páratlan sikerrel. Zenéjét Ábrahám Pál szerette, Halász Irma és Békeffy István szövegére.

Ennél mulatságosabb, vidámabb operett évek óta nem ment sehoh.

Mézeskalács Szücs Lászlóval. A clujji Magyar Színházban Szücs László, a kiváló tenorista miatt feljuttatták a Mézeskalács című meszerü operettét, nagyrészt a régi szereposztásban. A kiváló énekes ezuttal is elragadóan énekel és azzal a művészettel játszott, amely minden alakítását élményszerűvé teszi. Új volt ebben a darabban a színpadon Gróf László, aki tehetségének drámai oldaláról mutatkozott be és ezuttal is érzésvilágának gazdságáról tett tanubizonyságot. A régi szereplők — mint mondani szokás — a régi jók voltak, de Stefanidesz III igaz komédiás-vénája megint új, magában álló, egyéni művészetet nyújtott.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Szerda fél 9: Mézeskalács. (Szücs László utolsó fellépése és búcsuja Erdélytől. Rendes helyárakkal.)

Csütörtök d. u.: Nincs előadás.
Csütörtök fél 9: Százhuszas tempó. (Negyedszer.)

Péntek fél 9: Történek még csodák. (Világ-siker! Ábrahám Pál legújabb és legmulatságosabb dzsessz-operettje. Ragyogó új díszletekkel, 100 új kosztímmel. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Szegedi Sándor Stefi, Stefanidesz III, Wojticzky Elvira, Köszegi Margit, Miklóssy Margit, Jenei János, Tompa Sándor, Ihász Aladár, Rajnai Sándor, Csók József, Borovszky Oszkár, Nagy István, Sándor Andor. Premierbérlet 8. szám.)

Szombat d. u. 4: A botcsináta doktor. (Ifjúsági előadás, olcsó helyárakkal.)

Szombat 9: Történek még csodák. (Másodszor. Rendes bérlet 8.)

Vasárnap d. u. 3: Vadvirág. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. és este 9, hétfő, kedd, szerda este fél 9-kor: Történek még csodák.

Román Opera

SZERDAN, október 23-án

Premier.

SZERDAN, október 23-án

A végzet hatalma

Verdi örökbecsű dallamos operája Edmondo Vechi olasz karnagy vezetésével.

tökként: Mose Shapirat (Mizrachi) és Dolkint (munkáspárti) nevezik ki.

Amennyiben a *munkaiügyi* osztályt, mely eddig a bevándorlási reszorthoz tartozott, nem választják külön, úgy munkaiügyi igazgató e reszort keretében *Uziel* (klal B.) lesz. Ha a munkaiügyi reszortot elválasztják a bevándorlási ügyosztálytól, úgy annak vezetőjévé M. *Medzinit* (klal B.) fogják kinevezni.

A *szervezeti* ügyosztály élén Ben Gurion és Rav. *Fischmann* (Mizrachi) fog állani. Hogy ezen ügyosztályhoz kineveznek-e reszort-igazgatókat, efelől még nem döntöttek.

A *kereskedelmi és ipariügyi* osztály vezetője dr. *Fischel Rottenstreich* lesz. Munkatársai felől még nem döntöttek.

A *pénzügyi* osztály vezetője továbbra is *Eliezer Kaplan* lesz.

Dr. *Werner* szenátor, a Jewish Agency *nemzionista* táborának megszervezésére létesített új reszort vezetője lesz.

A *kolonizációs* osztályt dr. M. B. *Hexter* (ugyancsak nemzionista) fogja vezetni, munkatársai *Szcholnik* és *Kaler* munkáspártiak lesznek.

Ez az elosztás ideiglenesnek látszik és valószínűleg változások fognak még történni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Válogatott gesztenyét szállít napi áron, előleg ellenében, utánvétellel. Roóz, Tautidesus.

Hölgyek figyelmébe. Külföldi utamról visszatérve, a modern kézimunka legújabb sablonjait és mintáit igen nagy választékban kaphatják. Fisch Búské kézimunkaszalonja, Cluj, Str. Bariju No. 16.

Keresek jömegjelenésű, szolid, szerény igényű zsidó fűszerkereskedőségét, aki az üvegszakmához is feltétlenül ért. Szombaton nyitva. Azonnali belépésre ajánlatot E. Fenchel céghez Árud.

Számoljon a helyzettel, vásároljon alig használt ruhákat, férfi és női télikabátokat, remek kézimunkákat. Comisium la Credinta Piata Unirii 18, kapu alatt. Legmagasabb árrban megvesz bárnit.

Elegánsan berendezett butorozott szoba, különbejáratú nov. 1-re kiadó, Caseanu 9.

Kiadó Piata Mihailu Viteazul 30 épült új házban üzlethelyiségek november 1-re. Értekezni bent az udvarban.

Gépiró gyakornokként keres cluj nagyvállalat. Ajánlatokat „Gyorsírók előnyben” jellegre a kiadó továbbítja.

Házvezetőnői állást keres zsidó családnál jól főző, intelligens nő. Cim a kiadóban.

Export-dió szortírozó gép, motorhajlatsza is és dióbel manipulációhoz szükséges felszerelés kölcsön kiadó vagy eladó. Kornis Zeigmond, Arad.

Hadmentes, fiatal keresztény bőrkereskedő segéd állást foglalná. Megkereséseket Klein M. et Co., Gherla.

26 éves kereskedőségű (konfekció, textil) azonnali belépésre állást keres. Megkeresést „Agilis” jellegre kiadóba kérek.

Konyhabutorok, a legmodernebb kivitelben, a legdivatosabb színekben, nagyon olcsón kaphatók a Str. Fântânelei 15, szám alatti asztalosműhelyben.

— Elsőrendű Cukrász házhoz ajánljuk cektívokre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is felvesszünk. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

Kitűnő alkalmi vétel. Erős alkatra való, jókarban levő női nutria-bunda rendkívül jó tányos áron eladó. Cluj, Str. Universităţii 8. Laptaria.

I. Silone:

Fontamara

A Marsica földhöztapadt parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer esnek naponta, színes életleírása a fasizmus uralma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Str. Sagu szerdán, október 23-án, közölték.

— Az október 23-án, október 23-án, közölték.

— 10.50 lej. Prágából miniszteri tanácsok között, rona költés, sáros, is, hogy a tásánál 50 felszámít.

— A párisi jelek: Prágában, vözlő be Csehszlovákia szában bekeszeret.

— Irod. 3-án, este 7-órán, Feuchtwanger könyve, maun De (Cluj) tö könyv is Kelet fele Hasomer. A törvény zsüri tagj Adolf, dr. Havis J. Weismann dalmi tör deklódás.

— Elm. gyomorégés, ideg mézesetes teti az e gyomor: utra tere sok ajánl.

— Csir. viselőhöz mil Brad nőköt csü. A törv. ülésekön telti s az nak kezd.

— Bur. bolgár n. Gheorghiu internált kapcsolatok mitroff sereg ne.

— Rep. óra, 415 rika. Glenn ötventom. lyeket N. ratni. A méter le Diesel-m repülne. alatt az hasznos utasokat. díj kezd ként csa naponkét fogják le forgalom tesznek. utast t legnagyobb melik, h fogja te gépek n igazgató irány 57 ma is m méter ó repülőha szaki vi.

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában szerdán, október 23-án délelőtt 1/21-1/22 óra között dr. Fendrich Ernő tart inspekción.

— Az olasz követ Tatarescunál. Bucarestből jelentik: Tatarescu tegnap este fogadta Ugo di Sola olasz követet. Beszélgetésük tárgyát az Olaszország ellen alkalmazott szankciók képezték. A kihallgatásnak informatív jellege volt.

— 10.500 vagon burgonyát oszt ki a cseh állam a munkanélküliek és szegények között. Prágából jelentik: A csehszlovák népjóléti minisztérium a munkanélküliek és a nyomorúak közötti szétosztásra 20 millió cseh korona költséggel 10.500 vagon burgonyát vásárolt és oszt ki. A kormány elhatározta azt is, hogy a vasutat kötelezi a burgonya szállításánál 50 százaléka mérsékelt díjtelek felszámítására.

— A pápai nuncius Massaryknál. Prágából jelentik: Massaryk elnök bemutatkozó látogatáson fogadta Monsignore Xaverio Ritter Prágába kinevezett apostoli nunciust, aki üdvözlő beszédében méltatta többek között Csehszlovákia békepolitikáját. Az elnök válaszában hangsúlyozta, hogy Csehszlovákia békeszerető volt és az is marad.

— Irodalmi törvényszék Dejen. November 3-án, este 9 órakor a deji Zsidó-Társaság körtermében irodalmi törvényszék lesz Lion Feuchtwanger „Oppenheim testvérek” című könyve fölött! Az ügyész szerepét dr. Hermann Dezső, a védőt dr. Fendrich Ernő (Cluj) tölti be, míg az ügy előadója és a könyv ismertetője Jámboir Ferenc, az Új Kelet felelős szerkesztője lesz. Tanúk: a deji Hasomer Hacıar és Ené Avoda csoportjai. A törvényszék elnöke: dr. Agai Andorné. A zsüri tagjai: dr. Schwimmer Zsigmond, Wolf Adolf, dr. Hirsch Gyuláné, Szécsi Andor, dr. Havas Jenőné, dr. Agai Andor, Majrovits Ede, Weismann Miklós és Jeremiás Zoltán. Az irodalmi törvényszék iránt széleskörű, élénk érdeklődés nyilvánul meg.

— Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, csalánkiütés, rosszullét, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes utra tereli és felelőssé a szellemet. Az orvosok ajánlják.

— Csütörtökön temetik a csehszlovák képviselőház elnökét. Prágából jelentik: Bohumil Bradac volt miniszter, képviselőházi elnököt csütörtökön délelőtt 10 órakor temetik. A törvényhozó testületek elnökségei mai ülésükön elhatározták, hogy a 23-án tartandó üléseket kizárólag a gyásznak fogják szentelni és az ülészek érdemleges tanácskozásainak kezdetét 29-re halasztják el.

— Burgasba internálták Gheorghieff volt bolgár miniszterelnököt. Szófiából jelentik: Gheorghieff volt miniszterelnököt Burgasba internálták. A leleplezett összeesküvéssel kapcsolatban meg tartóztatásban van Dimitroff volt agrárpárti képviselő és a hadsereg negyven tisztje.

— Repülőhajón Newyorkból Londonba: 26 óra, 415 dollár. Newyorkból jelentik: Az amerikai nemzeti repülőszövetség jelenti, hogy a Glenn L. Martin baltimorei repülőgépgyár ötvenöt óriási repülőgépet épít, amelyeket Newyork és London között fog járni. A gépek szárnyainak hossza ötvennégy méter lesz, négy, összesen hatezer lóerős Diesel-motoruk segítségével 26,7 óra alatt repülnek Newyorkból Londonba, 31,5 óra alatt az ellenkező irányba és 26.000 kilogramm hasznos terhet tudnak magukkal vinni, az utasokat is beleértve. Az elsőosztályú menetdíj kezdetben 415 dollár lesz, mikor hetenként csak kétszer indulnak a repülőgépek, naponkénti járatoknál azonban 265 dollárra fogják leszállítani. 1940-ig 210 repülőhajó lesz forgalomban, melyek hetenként 169 utat tesznek meg oda és vissza. Ezalatt annyi utast tudnak szállítani, amennyi most a hat legnagyobb óceánjáró gőzösnél utazik. Remélik, hogy a forgalom sürülsége lehetővé fogja tenni, hogy idővel óránként induljanak gépek mindkét irányban. L. Martin, a gyár igazgatója kijelentette, hogy a kiszemelt utasok 5700 mérföld, amelyet repülőhajó már ma is megállás nélkül tesz meg 218 kilométer óránkénti átlagsebességgel-koucmfwyao repülőhajók építéséhez semmiféle újabb műszaki vívmányra nincs szükség.

— Három anarchista megtámadta Barcelonát egyik börtönét. Barcelonából jelentik: Három anarchista megtámadta a főváros egyik börtönének három órét, akik közül egyiket megölték, másikat súlyosan megsebesítették, míg a harmadiknak sikerült fedezéket találnia. Fegyvere azonban csütörtököt mondott és így a merénylők sértetlenül elmenekültek.

— Vörös zavargások Portarthurban. Portarthurból (Texas állam) jelentik: A városban összeütközés támadt a sztrájkolók és a karhatalom között. Egy sztrájkolót megöltek, kettőt eltűnt, azt hiszik, hogy ők is meghaltak.

— MAR HETEK OTA folytak átalakítási munkálatok lehuzott rolló mellett a P. Unirii 14. szám alatt, Neumann M. mellett, amelyről senki sem tudta, hogy kinek a megbízásából történik. Míg a tegnapi nap folyamán meglepetéssel láttuk, hogy ez, a gyógyszerárak tisztaságával vetekedő üzlet a Grünwald és Steiner cég megnagyobbított helyisége, akik eddig is a legkényesebb izléseknek megfelelő női divatkülönlegességeket árulták és a jövőben is tenni fogják.

— Nem ért véget a dél-walesi bányászsztrájk. Londonból jelentik: Tegnap az a hír terjedt el, hogy Dél-Walesben véget ért a bányászsztrájk. Ez a hír korainak bizonyult. A walesi bányászok szindikátusa tegnap újabb rendeletet adott ki a sztrájk megszüntetésére. Kormánykörök attól tartanak, hogy a sztrájkmozgalom általános jellegűt, mert a munkások nem engedelmessékedtek a szindikátus felhívásának.

Ma, szerdától újból egy világláger mutat be a ROYAL-mozgó. Erdélyi premier! RICHARD TAUBER és menyasszonyának, DIANA NAPIER-nek legújabb világhírű filmje:

„MÁMOROS ÓRÁK”

Film előtt új journal. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

— Liszt Ferenc ünnepei a magyar fővárosban. Budapestről jelentik: A magyar fővárosban tegnap vette kezdetét az 1811-ben született és 1886-ban meghalt Liszt Ferenc emlékére rendezett ünnepi év. Délután a Liszt Ferenc társaság tartott ülést, este pedig az Operában volt előadás Liszt műveiből, amelyen Horthy kormányzó is részt vett.

— Megőrült a burleszk filmek híres Malekje. Párizsból jelentik: A Newyork Herald los-angelesi tudósítás alapján arról számol be, hogy Buster Keaton, a híres Malek néven ismert burleszk filmszínész kénszerzubbonyban beszállították a kaliforniai elmeegógyintézetbe. Állítólag nemrég elszüvetett influenza és anyagi gondok váltották ki a híres komikus ajánlják.

— Tizenöt évi fegyházra ítélték a beszár-biai bandavezért. Bucarestből jelentik: A cecataalbai esküdték ítéletet mondott a Sevenco banda ügyében, amely az 1931-32 évek folyamán terror alatt tartotta a megyét. Filip Vasile Sevencot, a banda főnökét 15 évi börtönre ítélték, társai 4-5 évi börtönt kaptak.

— Óriási tűz egy gherlai deszkarakárban. Gherlaról jelentik: A Francisc Gottlieb-féle deszkarakárban tűz ütött ki, amely elhamvasztotta a gépházat és nagymennyiségű felhalmozott deszkát. A kár meghaladja az egymilliót.

— Január 1-től kezdve házhoz szállítja a nyugdíjat a posta. Bucarestből jelentik: A postavezérgazgatóság terveze szerint a jövő évben a nyugdíjleveleket a posta fogja a nyugdíjazottak lakásán kifizetni és pedig ugyanazon a napon. A tervezet 1936 január 1-én lép életbe.

— Starhemberg herceg akciója az összes fasiszta csoportok egyesítésére. Bécsből jelentik: Starhemberg herceg értekezletre hívta össze az összes paramilitáris alakulatok tartományi vezetőit, hogy közösen vegyék tanulmányozás alá az összes ilyen formációk egyesülésének lehetőségét. A megbeszélésen résztvesz Fey őrnagy is. Starhemberg a rádióban tartott beszédében megígért minden kommentárt az önkéntes alakulatok tagjai részéről abban a kérdésben, hogyan akarja a kormány az illető alakulatok fúzióját létrehozni.

— Házasság. Kaufmann Teri és dr. Hermann Dezső, f. hó 27-én d. u. 1 órakor, Baia-Maren, Str. Brancoveni 1 sz. alatt tartják esküvőjüket, melyen rokonait, ismerőseiket és ügyfeleiket szívesen látják. (Minden külön értesítés helyett!)

— Rövidesen elkészül Bucaresti új nagy boulevardja. Bucarestből jelentik: A Dámbovița befedési munkálatai folyamatban vannak. Remélik, hogy a parlament megnyitáskor az uralkodó az új bulvardon fog a képviselőházba menni.

— Egy osztrák pilóta el akarta rabolni a négust. Bécsből jelentik: A törvényszék előtt ma egy Gindler Heinrich nevű kalandor állott vádlotként: kisebbfajta szélhámosságok miatt. A vádlott, aki egyébként polgári foglalkozására nézve pilóta, elmondta, hogy néhány nappal tért vissza Dzsibutiból. Ezt a vallomását utlevelével és különböző papirokkal igazolta. Arra a kérdésre, hogy mit keresett Kelet-Afrikában, a pilóta elmondta, hogy egyetlen célja volt: a négus elrablása. El volt határozva arra, hogy csellel befurakodik a négus kegyeibe és midőn magában találja, erőszakkal elcipeli, felülteti repülőgépre és ismeretlen helyre utaztatja. Tervét nem tudta keresztülvinni, mire visszatért Ausztriába. A négus elrablásával a béke ügyét kívánta szolgálni — jelentette ki a pilóta, akinek vallomását politikai körökben is élénken kommentálják.

Munkás-Mozgó

Str. Vail 7. Telefon: 171.
Szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton
6 és 9 órakor

Dupla műsor!

Egy helyár!

I. RIVALDAFÉNY

Főszerepekben: Dick Powel, Ruby Reeler.

II. FRANKENSTEIN

Főszerepekben: Boris Karloff.

Helyárak: 10 és 12 lej.

A Zsidó Kórházegyesület imponáns estélye Dejen

A cluj-i zsidó kórházegyesület vezetősége az annakidején oly példátlan lelkesedéssel megalakított kerületeivel az összeköttetést felújítandó, tervbe vette, hogy ezeket személyesen keresi fel. Vasárnap este Dejen kerületi szórakozás, amelyen a deji zsidó társaságok a kórház javára rendezett estélye szolgáltatta, amelyen a deji zsidó társadalom és a zsidó testületek teljes számban jelentek meg.

A Clujról érkező 18 vendéget a társaság elnöke dr. Agai Andor üdvözölte, aki megköszönte nekik, hogy a meghívásnak engedve, tul nagy számban tisztelték meg a társaság estélyét. Ez az est — úgy mond — az emberszeretet javára van szánva és egy gondolat kell eltöltsön mindenkit: az Istennek ad kölcsönt, aki a szegényeken segít. Mindenki megatottasággal gondolt a kórház megalapításának történetére és a cselekvésre inspirálja őt dr. Sebestyén József példája, aki egész munkakészségét ennek az ügynek áldozza és így sikerült neki és munkatársainak egy oly helyet teremteni, ahol a szegény zsidó beteg otthon érezheti magát.

Dr. Sebestyén József mély meghatottsággal mond köszönetet a deji zsidóság szíves fogadtatásukért és támogatásukért, melyet rendkívül nagyra becsül és köszöni, hogy alkalmat nyújtottak neki arra, hogy ezt élőszóban is kifejezhessék. Az estély megrendezése bizonyítja, hogy 8 év óta kifejtett munkásságukat ismerik és értékelik. A deji zsidó testvérek mindig kivették részüket az ügy támogatásában és örömmel állapítja meg, hogy most, mikor a kórház orvosi munkájának eredményül a fejlődő intézmény szétreszti szüknek bizonyult kereteit az új keretek megépítéséhez Dejen zsidósága is munkatársul segít.

Dr. Fenichel Mór ig. főorvos a kórház orvosi karának üdvözlését hozza és adatokkal mutatja be a kórház nagyszabású altruista tevékenységét, mely sokmillió lej készpénz kiadást jelent, de ezek ellenértékül sokezer embertársunk életét, egészségét. Mi orvosok a jövő zsidó generáció érdekében dolgozunk és nem szabad, hogy anyagi kérdések miatt a gyógyulást kereső beteg, azt hely hiányában ne lelhesse fel, nem szabad, hogy egy szülőnél emiatt ne kaphasson elhelyezést. Ismerteti az Eszterend működési tervét, amely lehetővé teszi majd a központtól távolos zsidó települések szociálhygieniai ellátását és kiemeli a kórház áldásos működését az orvosi továbbképzés és a medicusok kiképzése terén. Mi az eredményekkel nem vagyunk megelégedve és várjuk mindenkinek a támogatását, mert hiszen még a leggazdagabb országok gyógyintézményei is reá vannak erre utalva.

Dr. Klein Miksa közvetlen szavakkal ecseteli azt a hallatlan nagy munkát, amelyet a kórházegyesület vezetősége kifejt és amelyért egyetlen jutalmat vár, azt, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen nagyszabású intézményét ne hagyják el-sorvadni. A kórház minden körülmények közt fenntartandó és fejlesztendő, mint a konstruktív zsidóság alkotása és ha ezt nem tudnánk teljesíteni, ugy ellenségeink súlyos vádját idézhetnénk fel magunkra.

A hajnali órákban fesztelen hangulatban végződő estély igen szép anyagi eredményt hozott a kórházegyesületnek és további konkrét eredményül feljegyezzük, hogy a zsidó kórházegyesület deji kerülete újja alakult és működését haladéktalanul felveszi és azt a megye minden kisebb és nagyobb zsidó centrumára kiterjeszti. Az akció élén dr. Agai Andor, Jakab Antal, Ordentlich Ferenc, dr. Baer Emanuel, és dr. Weinberger Manó állnak.

